

מכתב מאנגליה

מספר הפרה ואילו המחשב נותן לה את מנתה כפי שרשום בזכרונו.

מצאתי כאן צמידות רבה ביותר לנורמות וחשש רב מפני העברה במזון, ונוצר מצב בו הפרות נותרו שעות רבות ללא כל מזון לפניהן. מסתבר גם, שהמדידה „הכלכלית” ההשוואתית המקובלת באנגליה היא „מהו העודף החדשי במחיר החלב לעומת מחיר המ”מ”. מצב זה מונע מהחקלאי להעלות את רמת התזונה ומנציח תנובות נמוכות ובינוניות.

מעשה כשפים — הנהגתי כאן את השיטה המקובלת עלינו כבר זמן מה, שפרה חייבת לאכול כדי לייצר חלב ואין לחשוש (בהרכב נכון של המנה) מהעברה. והנה מייצור יומי של 3.7 גלון בממוצע לפרה בעדר (17 ק”ג) עלה הייצור היומי ל-4.3 גלון (19.8 ק”ג), ואילו „העודף” מעל למחיר התערוכת אף גדל. הרכב מנת המזון המקובלת היום (בממוצע לפרה במחצית הראשונה של התחלובה) הוא כדלקמן:

תחמיץ דגן מעשבי המרעה	22 ק”ג
שחת	1 ק”ג
שעורה לחוצה	4 ק”ג
תערובת	11 ק”ג

מנה מהפכנית זו מעוררת כאן חששות רבים והיא מאד לא מקובלת מבחינת כמות המזון המרוכז הכלולה בה; אך זכיתי לבקר במספר עדרים נוספים בהם מאביסים תחמיץ בכמות של 40% מהחומר היבש ואף יותר. מזון זה מאפשר להגיע לתוצאות יפות מאוד גם בכמות קטנה יותר של מזון מרוכז.

החל מראשית החודש הוכנסה לשימוש עגלה מערבלת ומחלקת — מהראשונות באנגליה. הדבר פותח אפשרויות רבות וחדשות לשיפור המנה, על-ידי שילוב ישיר של רכיבים, כמו תירס וכוספות, חסכון בתערובת והעלאת כמות המזון הגס מבלי לפגוע בריכוזיות המנה.

זה כחודש ומחצה אני מעורב בניהולו של עדר בן 500 פרות חולבות בדרום-מרכז אנגליה. האיזור ירוק, מיוער ובו מעט גבעות וגאיות. האקלים אנגלי חרפי והטמפרטורה היא 4°C – 10°C ביום חרפי חם. אולם מסתבר, שגשם, ומשקעים בכלל, אינם יורדים כאן יותר מאשר בארץ.

העדר נמצא כולו במבנה אחד והוא מחולק ל-8 קבוצות בנות 60–65 פרות כל אחת. עד לבואי הגה הועברו בו פרות מקבוצה לקבוצה מדי ביקורת, לפי תנובת החלב, ואילו כיום העדר מחולק מחדש לקבוצות גיל והמלטת, כאשר שתי קבוצות מיועדות למבכירות ושש הקבוצות הנותרות לפרות בוגרות. קנה המידה הקובע הוא מועד ההמלטה, אך הובאה בחשבון גם תנובת החלב. בעתיד בכוונתנו לחלק את הקבוצות בעיקר לפי הגיל ומועד ההמלטה.

עקב מחיר החלב המשתנה באנגליה, שהינו גבוה בחורף מאשר בקיץ, מקובלת שיטה של ריכוז ההמלטות בסתיו, בעיקר המלטותיהן של המבכירות. עקב שיטה זו נוצר פער גדול מאוד בגיל ההמלטה הראשונה של המבכירות — החל ב-24 וכלה ב-35 חודש. ההבדל בתנובת החלב לתחלובה הראשונה, כפי שהיה בעדר זה עד כה, הוא כ-30 ק”ג חלב לכל חודש, דבר המצדיק לדעתי להקדים את גיל ההמלטה הראשונה ולא להפסיד תקופה כה ארוכה.

החליבה נעשית בשני מכוני חליבה מסתובבים העובדים במקביל. לכל „במה” יש עובד המרכיב את המכונות ובמרכז עובד שלישי המסיר אותן בשתי הבמות גם יחד. הפרות ממוקמות על הבמה כאשר ראשן למרכז, ואילו החולב מרכיב את הגביעים מאחור, כפי שאנו מכירים במכוני חליבה לצאן. החליבה נמשכת כ-2.5 שעות וההספק הוא כ-60 פרות לעובד בשעה. במרכז כל במה מותקן מאביס אוטומאטי המקציב מנה אינדיבידואלית לכל פרה, כפי שהוכתב למחשב המותקן לידו. על החולב המרכיב את הגביעים רק לנקב את

עוד אכתוב על מבנים, טכנולוגיה ומדע, ויש בהחלט מה ללמוד, אבל נוכחתי כאן, יותר מאשר לפנים, שבגידול הבקר, ואולי בחיים בכלל, אין תחליף למחשבה רעננה ולמסירות, שהם המפתח העיקרי להישגים.

עופר קרול
הנגרפורד, אנגליה

אנגליה היא „ארץ המעמדות“ ואין מגע בין מנהלים לעובדים, שהינם בעלי מקצוע מעולים בצד הטכני של העבודה. אבל שינויים! לזה יש זמן. ההחלטה התקבלה, אך הביצוע — מי יודע מתי, גם מחר יש יום! אולי זה טוב לאריכות ימים, אבל נדמה לי שלא תורם לקצב הפיתוח.

אספקת מזון למעלי-גירה

ליבול כולל של כ-3,000 יח"מ/דונם לשנה. לפי תחשיב, שהכנתי, כדאי גם במחיר מים שמעל המכסה לגדל גידול זה. במצבנו הכלכלי ובמחירי הגרעינים בשוק העולמי צריך לחשוב על פתורי-נות לא-שגרתיים.

הוצאות לגידול תירס לגרעינים (דונם)	
הכנת שטח וזריעה	100.— ל"י
דשנים	180.— "
זרעים וחמרי הדברה	50.— "
קטיף קלחים	50.— "
קציר הירק ועשיית התחמיץ	
או השחת	160.— "
400—600 מ"ק מים	400.— "
סה"כ הוצאות משתנות הכנסות מרונם	940.— "
1,350 יח"מ קלחים	
(לפי 1.40 ל"י)	1,890.— ל"י
450 יח"מ תחמיץ או שחת	
(לפי 2.50 ל"י)	1,125.— "
סה"כ הכנסה	3,015.— "
עודף ברוטו	2,000.— "

אליהו אסנהיים

מדריך אזורי לבקר ומספוא
לשכת ההדרכה, עפולה

ברצוני להצביע על שני גידולים, שבשילוב או לחוד יכולים לתרום הרבה לריווחיות גידול מעלי הגירה במושב.

הגידול הראשון הוא התחמיץ חרפי, המוחמץ בכל מכל שהוא ובייחוד בשרוולי פלסטיק. תחמיץ זה, מגידולי בעל, משחרר מים ואדמת שלחין ואפשר לנצלם לגידולים מכניסים. בין גידולים אלה נכלל — עבור בקר וצאן — התירס לגרעינים. לפי הידע, שהצטבר, מסוגלים הזנים טל, איתן, נווה-יער 70 ואחרים להניב 1.0—1.4 טון לדונם. אם מוסיפים ליבול של 1,200 ק"ג/דונם את השזורות והגלומות, המהוות כ-25% ממשקל הגרעינים, מגיעים ליבול של 1,500 ק"ג קלחים שלמים, המוערכים ב-0.9 יח"מ לק"ג — סה"כ 1,350 יח"מ לדונם. הצעתי היא לקטוף את הקלחים ב-25%—30% לחות ולפרוס אותם לייבוש בשמש. קטיף במצב זה אינו מפחית את יבול הגרעינים, אולם משאיר יבול של 3—6 טון ירק תירס, בהתאם לעונה ולזן, אשר ממנו אפשר להכין כ-300—600 יח"מ שחת או תחמיץ. אפשר גם לגרוס את הקלח השלם (עם השזורה והגלומות) ולהאביס חומר זה לכל מעלי הגירה בתוספת של תרכיז חלבון, מינרלים וויטמינים, מבלי להעבירו דרך מכון התערובת.

אפשר לזרוע תירס סתווי על אותה חלקת שלחין ולאחריו גידול חרפי לשחת ולהגיע